

Komendant
Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej
im. gen. dyw. Henryka Minkiewicza
tel. 85 7145002, fax. 85 7145701

Białystok, dnia 18. lipca 2016 r.

Egz. nr ... 2

WYDZIAŁ KONTROLI

k-dow-
19 -07- 2016
Nr Dnia

Pan ppłk SG Jacek DEDERKO

**Naczelnik Wydziału – Kierownik
Strzeżonego Ośrodka dla Cudzoziemców
w Białymstoku
Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej**

SPRAWOZDANIE

z kontroli na temat „Przestrzegania przepisów dotyczących pełnienia służby w Strzeżonym Ośrodku dla Cudzoziemców w związku ze zdarzeniem zaistniałym w dniu 12.03.2016 r.”, zrealizowanej w trybie uproszczonym w Strzeżonym Ośrodku dla Cudzoziemców, z siedzibą w Białymstoku, ul. Bema 100, 15-370 Białystok, nie ujętej w Planie Kontroli Wydziału Kontroli i Audytu Wewnętrznego a Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej na 2016 r., - od 01.07.2016r. Wydziału Kontroli Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie wytycznych, stanowiących załącznik do decyzji nr 65 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie wprowadzenia do stosowania wytycznych w zakresie zasad i trybu przeprowadzania kontroli w urzędach obsługujących organy lub w jednostkach organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych, w dniach w dniach od 21.03.2016r. do 30.06.2016r. przeprowadził zespół kontrolny w składzie:

kierownik zespołu:

- mjr SG Jolanta FILIPIUK – starszy specjalista Wydziału Kontroli i Audytu Wewnętrznego, upoważnienie nr 7/WKiAW/XI/16 z dnia 21.03.2016r.,

członkowie:

- mjr SG Jarosław STEPANIUK – kierownik Sekcji Kryminalnej Analizy Operacyjnej i Przetwarzania Danych, upoważnienie nr 9/WKiAW/XI/16 z dnia 21.03.2016r.,
- por. SG Mikołaj DEMIANIUK – starszy specjalista Sekcji ds. Migracji Wydziału ds. Cudzoziemców, upoważnienie nr 10/WKiAW/XI/16 z dnia 21.03.2016r.,
- plut. SG Wioletta PAWLAK – ZALEWSKA – kierownik Służby Zdrowia POSG, upoważnienie nr 8/WKiAW/16, do dnia 23.05.2016r.
- ppor. SG Mariusz RADULSKI – kierownik Sekcji Ochrony Wydziału Ochrony Informacji, upoważnienie nr 11/WKiAW/XI/16, od dnia 23.05.2016r.

Czynności kontrolne przeprowadzono w jednostce komórki kontrolnej oraz w jednostce kontrolowanej w dniach 20 kwietnia 2016r. i 25 maja 2016r.

Funkcję kierownika w jednostce kontrolowanej w okresie objętym kontrolą pełnił:

- ppłk SG Jacek DEDERKO.

I. Zakres kontroli.

1. Przedmiotem kontroli było:

Zakres przedmiotowy kontroli uwzględniał zagadnienia wynikające z Ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz.U. z 2013 r., poz. 1650, z późn. zm.), Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie strzeżonych ośrodków i aresztów dla cudzoziemców, Regulaminu nr 2 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 20 marca 2008 roku w sprawie pełnienia służby przez funkcjonariuszy Straży Granicznej w strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców oraz w pomieszczeniach, w których wykonywany jest areszt w celu wydalenia, zmienionego regulaminem Nr 3 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 26 października 2012 r. oraz wytycznych i zaleceń.

~~2. Kontrolą objęto okres od dnia 02-lutego 2016r. do 12 marca 2016r.~~

II. Cel kontroli.

Celem kontroli było sformułowanie oceny prawidłowości pełnienia służby dyżurnej ośrodka, przestrzegania regulaminu organizacyjno-porządkowego

pobytu cudzoziemców, oceny sposobu sprawowania nadzoru przez osoby funkcyjne w okresie objętym kontrolą, ze szczególnym uwzględnieniem służby, w trakcie której zaistniało zdarzenie związane z osobą obywatela Wietnamu [REDAKTOWANE] tj. służb w nocy 11/12.03. 2016 r. oraz w dniu 12.03.2016 r. do momentu zabrania ww. do szpitala.

III. Ocena skontrolowanej działalności.

Realizację zadań objętych zakresem kontroli oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

Podstawą do dokonania ustaleń były wyniki weryfikacji zebranych w toku prowadzonych czynności kontrolnych dokumentów w postaci: porządku dnia Strzeżonego Ośrodka dla Cudzoziemców w Białymstoku, kopii akt osobowych cudzoziemców, notatek służbowych, wydruków z systemu CBD SG SWK oraz kopii korespondencji prowadzonej z instytucjami państwowymi, w stosunku do obowiązujących przepisów tj. Ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz.U. z 2013 r., poz. 1650, z późn. zm.), Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 24 kwietnia 2015r. w sprawie strzeżonych ośrodków i aresztów dla cudzoziemców, Regulaminu nr 2 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 20 marca 2008 roku w sprawie pełnienia służby przez funkcjonariuszy Straży Granicznej w strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców oraz w pomieszczeniach, w których wykonywany jest areszt w celu wydalenia, zmienionego regulaminem Nr 3 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 26 października 2012 r. oraz wytycznych i zaleceń KGSG oraz organów i organizacji spoza Straży Granicznej a także zaleceń Naczelnika Wydziału – Kierownika Strzeżonego Ośrodka dla Cudzoziemców (zeszyt zaleceń RWD nr 480/14/14.).

Ocenę sformułowano na podstawie następujących ustaleń:

W dniu 12.03.2016 r., został przewieziony do szpitala obywatel Wietnamu [REDAKTOWANE]; ur. 15.09.1982 r. umieszczony w Strzeżonym Ośrodku dla Cudzoziemców w Białymstoku w dniu 15.05.2015r. na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Warszawie. Jego pobyt w ośrodku był kilkakrotnie przedłużany na mocy postanowień Sądu Rejonowego w Białymstoku w związku z przedłużającą się procedurą sprawdzania tożsamości cudzoziemca.

Wyżej wymieniony obywatel Wietnamu w dniu 13.03.2016 r. zmarł w szpitalu. Przyczyna jego śmierci nie była znana. W związku z powyższym Komendant Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej zarządził kontrolę uproszczoną mającą na celu sprawdzenie, czy forma i sposób pełnienia służby przez funkcjonariuszy ośrodka w kontrolowanym okresie były prawidłowe.

1. Ocena prawidłowości pełnienia służby dyżurnej na bloku mieszkalnym męskim, mieszczącym się na I piętrze budynku ośrodka ze szczególnym uwzględnieniem służby z 11/12.03.2016r. do momentu zabrania cudzoziemca do szpitala oraz innych zdarzeń zaistniałych w okresie objętym kontrolą

W dniu 11.03.2016 r. o godzinie 19.00 na I pierwszym piętrze oddziału męskiego do służby wyznaczono trzech funkcjonariuszy w postaci profosa i dwóch wartowników. Profos zgodnie z § 5 pkt 2 Regulaminu Nr 2 Komendanta Głównego SG z dnia 20.03.2008 r. w sprawie sposobu pełnienia służby przez funkcjonariuszy Straży Granicznej w strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców oraz w pomieszczeniach, w których wykonywany jest areszt w celu wydalenia (*zwanym dalej regulaminem nr 2*) przejął służbę od poprzednika. Natomiast wartownicy dokonali sprawdzenia stanu zabezpieczeń techniczno - ochronnych, pomieszczeń mieszkalnych i użytkowych, z których korzystali cudzoziemcy. Porównali faktyczny stan liczbowy cudzoziemców ze stanem ewidencyjnym. Uwag nie było.

Na podstawie § 7 pkt 1 Regulaminu Nr 2 Komendanta Głównego SG z dnia 20.03.2008 r. w sprawie sposobu pełnienia służby (...) do obowiązków wartownika **należy w szczególności, sprawdzanie stanu liczbowego osadzonych podczas obejmowania służby oraz w zależności od pojawiających się w tym zakresie potrzeb.** Na uwagę zasługuje fakt, że zgodnie z poleceniem Zastępcy Komendanta Głównego Straży Granicznej zawartym w piśmie nr KG-CU/2862/IW/13 z dnia 16.04.2013 r. z dniem 22 kwietnia 2013 r. zaprzestano organizowania zbiórek cudzoziemców, a czynności do apelu porannego i wieczornego wykonywano w czasie przebywania cudzoziemców w pokojach lub w trakcie przejść na posiłki. Taki sposób sprawdzania stanu liczbowego osób przebywających w strzeżonym ośrodku został również uregulowany w „Porządku dnia” zatwierdzonym przez naczelnika SOdC w dniu 03.08.2015 r.

Z wyjaśnień funkcjonariuszy udzielonych na okoliczność prowadzonej kontroli wynika, że w trakcie sprawdzania stanu liczbowego cudzoziemców nie wstawali oni z łóżek, a w godzinach nocnych nie można było zapalać światła w pokojach oraz używania latarek w celu identyfikacji cudzoziemca. Tym samym funkcjonariusze nie mieli możliwości skutecznego ustalenia, kto śpi w kontrolowanym podczas liczenia pomieszczeniu. Z wyjaśnień funkcjonariuszy wynika, że taki sposób liczenia miał na celu unikanie skarg ze strony cudzoziemców, związanych z zakłócaniem ich spokoju w trakcie snu¹. Prawo do niezakłóconego snu wynika z art. 415 ust. 1 pkt 6 ustawy o cudzoziemcach.

Mając powyższe na uwadze należy uznać, że przeprowadzanie kontroli stanu liczbowego cudzoziemców osadzonych w ośrodku w porze nocnej było zgodne z przepisami oraz obowiązującymi w tym zakresie poleceniami przełożonych.

¹ Protokoły ustnych wyjaśnień, karty nr 66,73,75, akta kontroli tom II

207

Z przeprowadzonej analizy wpisów w CBD SG SWK z dnia 11/12.03.2016 r. dokonanych przez profosa pełniącego służbę na I piętrze oddziału męskiego wynika, iż sprawdzenie stanu liczbowego cudzoziemców odbyło się w następujących godzinach: 21.20 – 21.25, 22.32 – 22.38, 23.55 – 00.00, 01.10 – 01.15, 03.00 – 03.05, 04.26 – 04.31, 06.15 – 06.20. Pierwsza kontrola stanu liczbowego cudzoziemców przeprowadzona w czasie trwania ciszy nocnej, odbyła się w godz. 22.32 – 22.38². Stan liczbowy cudzoziemców był zgodny.

Z materiału zgromadzonego w sprawie wynika, że obywatel Wietnamu Pan ██████████ spędził całą noc w pokoju nr 6, a powinien w tym czasie przebywać w pokoju nr 7. Natomiast ██████████ spędził całą noc w pokoju nr 7, a powinien przebywać w pokoju nr 6³. Taki stan faktyczny nie został stwierdzony przez funkcjonariuszy dokonujących kolejnych kontroli stanów liczbowych cudzoziemców. Świadczy to o tym, że w trakcie dokonywania tych liczeń funkcjonariusze nie zwracają uwagi, że niektóre osoby liczone nie przebywają w swoich łóżkach⁴. Zgodnie z brzmieniem art. 420 ust. 2 pkt. 2 cudzoziemcowi umieszczonemu w strzeżonym ośrodku zabrania się *dokonywania samowolnej zmiany pokoju dla cudzoziemców i miejsca wyznaczonego do spania*⁵. Powyższa kwestia została również uregulowana w „Pouczeniu o przysługujących prawach i nałożonych obowiązkach oraz zasadach pobytu osób umieszczonych w strzeżonym ośrodku”⁵, z którym cudzoziemiec zapoznaje się z chwilą umieszczenia go w ośrodku.

Tak więc bezspornym jest fakt, iż ██████████ oraz ██████████ spędzili noc w nie swoich pokojach mieszkalnych, przez co naruszyli obowiązujące ich przepisy, a służba dyżurna nie zareagowała we właściwy sposób. Należy stwierdzić, że funkcjonariusze dokonujący przeliczenia cudzoziemców nie zwracają uwagi, czy osoby liczone przebywają w swoich pokojach i łóżkach. Ze zgromadzonego materiału wynika, że funkcjonariusze działali w ten sposób za przyzwoleniem kierownictwa, które narodowość wietnamską poleciło traktować w sposób szczególnie elastyczny. Z ustaleń wynika, że tylko teoretycznie cudzoziemcy udający się na wypoczynek nocny powinni byli spać w swoich łóżkach. W rzeczywistości cudzoziemcom pozwolono przebywać i spać w każdym pokoju mieszkalnym oraz w każdym łóżku, jeżeli nie przeszkadzało to innym cudzoziemcom. Takie sytuacje miały miejsce wyłącznie wśród obywateli Wietnamu⁶.

Potwierdzeniem takiego stanu rzeczy może być sytuacja zaistniała na nocnej zmianie z 11/12.03.2016 r. kiedy to w trakcie ciszy nocnej jeden z wartowników zameldował profosowi, iż po stronie gdzie zamieszkują obywatele Wietnamu jest głośno. Dokonano sprawdzenia tej informacji i podjęto

² Notatka służbowa, karty nr 213 – 221, akta kontroli tom II

³ Notatka służbowa, karty nr 42- 44, akta kontroli tom II

⁴ Protokół ustnych wyjaśnień, karty nr 66,73,75, akta kontroli tom II

⁵ Pouczenie o przysługujących prawach i nałożonych obowiązkach oraz zasadach pobytu osób umieszczonych w strzeżonym ośrodku, karta nr 222-224, akta kontroli tom II

⁶ Protokoły ustnych wyjaśnień, karty nr 68,75, akta kontroli tom II

interwencję. Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału głośne rozmowy dochodziły z pokoju numer 6 I oddziału męskiego. W pokoju tym przebywał głośno zachowujący się obywatel Gruzji oraz większa liczba obywateli Wietnamu niż powinna⁷. Należy stwierdzić, że również w tej sytuacji funkcjonariusze – wartownicy skutecznie nie wyegzekwowali od osadzonych cudzoziemców przestrzegania ustalonego porządku wewnętrznego i obowiązków wynikających z regulaminu organizacyjno - porządkowego pobytu cudzoziemców w ośrodku/areszcie, co wynika z § 7pkt 8 regulaminu nr 2 oraz nie zastosowali się do zalecenia naczelnika ośrodka z dnia 21.12.2015r. Powyższa interwencja nie została także odnotowana w systemie CBD SG SWK jako sytuacja zaistniała w trakcie służby. W systemie CBD SG SWK nie było również informacji o sporządzeniu na tę okoliczność notatki służbowej. Obowiązek ten został udokumentowany w zaleceniu naczelnika SOdC z dnia 17.03.2014 r⁸.

Sytuacja związana z funkcjonowaniem w ośrodku pokoju numer 6 zasługuje na szczególną uwagę. Z materiału zebranego w sprawie wynika, że w pokoju tym za przyzwoleniem kadry kierowniczej ośrodka, w kontrolowanym okresie funkcjonowało nieformalne miejsce spotkań cudzoziemców, przede wszystkim obywateli Wietnamu, również w czasie trwania ciszy nocnej. W pokoju tym również za zgodą kadry kierowniczej znajdował się sprzęt audiowizualny. Cudzoziemcy gromadzili tam także „ogólnodostępny tytoń” oraz wykonywali papierosy typu „skręt”. Każdy z cudzoziemców miał prawo wejść do tego pokoju i zrobić sobie papierosa nie pytając nikogo o zgodę. Funkcjonariusze w swoich wyjaśnieniach twierdzili, iż akceptowali zaistniałą sytuację ze względów kulturowych nacji wietnamskiej oraz ustnych poleceń przełożonych ukierunkowanych na specjalne, elastyczne traktowanie obywateli Wietnamu, żeby nie powstawały konflikty. Dlatego osadzeni Wietnamczycy mogli przebywać gdzie chcieli, niezależnie od pory dnia i nocy⁹.

Powyższe zasady (normy zachowania) naruszały uregulowania zawarte w Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie strzeżonych ośrodków i aresztów dla cudzoziemców, Regulaminie nr 2 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 20 marca 2008 roku w sprawie pełnienia służby przez funkcjonariuszy Straży Granicznej w strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców oraz w pomieszczeniach, w których wykonywany jest areszt w celu wydalenia, zmienionego regulaminem Nr 3 Komendanta Głównego Straży Granicznej, a także w ustalonym porządku dnia.

Stwierdzono, że w okresie poddanym kontroli były przypadki zaśląbnięć cudzoziemców i przeprowadzanych w związku z tym interwencji medycznych. Należy zaznaczyć, że interwencje te miały miejsce wyłącznie na I oddziale męskim. Były to następujące sytuacje:

⁷ Protokoły ustnych wyjaśnień, karty nr 66, 75, akta kontroli tom II

⁸ Zeszyt zaleceń Naczelnika Wydziału-Kierownika SOdC, karta nr 10, akta kontroli tom II

⁹ Fax nr PD-SO/295/16/XVIII, z dnia 01.04.2016r., karta 25, akta kontroli tom I oraz Protokoły ustnych wyjaśnień, karty nr 64,66, 68,73,75, akta kontroli tom II

• w dniu 04.02.2016 r. ob. Wietnamu [REDAKTOWANE] źle się poczuł i stracił chwilowo przytomność, prawdopodobnie po zapaleniu papierosa otrzymanego od ob. Chińskiej Republiki Ludowej. Do cudzoziemca zostało wezwane pogotowie ratunkowe, które zabrało go na SOR Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego w Białymstoku celem przeprowadzenia szczegółowych badań.

• w dniu 12.03.2016 r. w godz. 17:45 – 17:50 na oddziale przebywała pielęgniarka, która sprawdzała stan zdrowia ob. Albanii, który z nieznaney przyczyny czuł się osłabiony, a w dniu 13.03.2016 r. otrzymał kroplówkę. Należy przypomnieć, że w tym dniu do szpitala zabrano również obywatela Wietnamu [REDAKTOWANE], który zmarł następnego dnia.

Poza osłabieniami w okresie objętym kontrolą, na I oddziale męskim, w dniu 06.02.2016 r. doszło do utarczki słownej pomiędzy ob. Gruzji i ob. Nigerii. Cudzoziemcy zostali przez służbę dyżurną pouczeni o obowiązku właściwego zachowania się oraz o konsekwencjach nie podporządkowania się zasadom obowiązującym w SOdC. Natomiast w dniu 10.02.2016 r. profos I oddziału męskiego poinformował Kierownika Zmiany oraz Kierownika Sekcji Ochrony o wulgarnym zachowaniu się ob. Chin¹⁰.

Z ustaleń kontroli wynika, że funkcjonariusze nie byli na bieżąco informowani o zdarzeniach przez przełożonych oraz nie mieli poleceń w zakresie wzmożenia nadzoru nad określonymi osobami z racji ich zachowania, czy też faktów, które miały miejsce w ich życiu w przeszłości¹¹.

Ustalono, że [REDAKTOWANE], który 04.11.2014 r. był zatrzymany w Polsce przez Policję i 30.04.2015 r. skazany prawomocnym wyrokiem sądu za produkcję narkotyków. Należy dodać, że w dniu 26.06.2015 r. w przesyłce do [REDAKTOWANE] usiłowano przemyścić narkotyki w postaci amfetaminy. Ponadto, w trakcie spaceru, wraz z innymi obywatelami Wietnamu uczestniczył w bójce, w której ucierpiał inny cudzoziemiec, w następstwie czego prowadzone było m.in. przeciwko [REDAKTOWANE] postępowanie przygotowawcze w prokuraturze. Na uwagę zasługuje także to, że wymieniony w dniu 04.03.2016 r. był razem z [REDAKTOWANE] w chwili jego zaśląbnięcia¹². Powyższe przykłady zachowań cudzoziemców narodowości wietnamskiej wskazują na to, iż obywatele narodowości wietnamskiej powinni być objęci szczególnym nadzorem, a nie traktowani w sposób uprzywilejowany.

Powyższe kwestie stanowią nieprawidłowości. Za powstałe nieprawidłowości odpowiedzialny jest [REDAKTOWANE], który zgodnie

¹⁰ Notatka służbowa, karty nr 213 – 221, akta kontroli tom II, meldunek Naczelnika Wydziału-Kierownika SOdC, z dnia 16.03.2016r., karty nr 1-2 oraz kopia akt sprawy cudzoziemca [REDAKTOWANE] karta nr 45, akta kontroli tom I

¹¹ Protokoły ustnych wyjaśnień, karty nr 66, 68, 70-71, 112-113, Protokoły z odpraw służbowych, karty 231- 235, akta kontroli tom II

¹² Fax nr PD-SO/295/16/XVIII, z dnia 01.04.2016r., karta 23, akta kontroli tom I, kopia akt sprawy cudzoziemca [REDAKTOWANE] akta kontroli tom I, notatka służbowa z dnia 26.06.2015r. dotycząca ujawnienia narkotyków, karta nr 1, akta kontroli tom II

z szczegółowym zakresem obowiązków i uprawnień, ma obowiązek zapewnić przestrzeganie obowiązujących regulaminów i porządku dnia przez cudzoziemców umieszczonych w ośrodku.

2. Przechowywanie środków oraz przedmiotów, które mogą stanowić zagrożenie dla porządku lub bezpieczeństwa w strzeżonym ośrodku

W związku ze zdarzeniem zaistniałym w dniu 12.03.2016 r., w trakcie kontroli dokonano sprawdzenia warunków pobytu cudzoziemców w strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców pod kątem dostępu do przedmiotów, które mogłyby stanowić zagrożenie dla porządku lub bezpieczeństwa w Strzeżonym Ośrodku dla Cudzoziemców, szczególną uwagę zwrócono na substancje, płyny i inne materiały, których posiadanie, czy użycie jest zabronione.

Katalog przedmiotów oraz środków zabronionych reguluje § 6 ust.3 regulaminu organizacyjno-porządkowego pobytu cudzoziemców w Strzeżonym Ośrodku i Areszcie dla Cudzoziemców stanowiącego załącznik do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie strzeżonych ośrodków i aresztów w celu wydalenia (*zwanego dalej regulaminem organizacyjno-porządkowym pobytu cudzoziemców w Strzeżonym Ośrodku i Areszcie dla Cudzoziemców*). Kwestia tego co cudzoziemiec może posiadać w pokoju mieszkalnym została ujęta również w pouczeniu o przysługujących prawach i nałożonych obowiązkach oraz zasadach pobytu osób umieszczonych w strzeżonym ośrodku, z którym zapoznaje się cudzoziemców przy przyjęciu do ośrodka. Z wymienionego pouczenia wynika, iż osoba umieszczona w ośrodku otrzymuje środki higieny osobistej, może posiadać w pokoju mieszkalnym wszelkie niezbędne przedmioty użytku osobistego, których posiadanie nie jest zabronione. Natomiast ich ilość i rodzaj przedmiotów użytku osobistego uzależniona jest od potrzeb, zasad higieny, warunków lokalowych i zasad bezpieczeństwa.

W związku z powyższym kontroli poddano sposób przechowywania przedmiotów takich jak przybory do golenia, zapalki, zapalniczki, czy też środki czystości. Na podstawie ustnych wyjaśnień złożonych do akt postępowania kontrolnego ustalono, że przed zdarzeniem z dnia 12.03.2016 r. cudzoziemcy mogli mieć w pokojach zakupione przez funkcjonariuszy administracji ośrodka proszki, płyny do prania, środki higieny osobistej. Wydawano im jedynie płyn do sprzątania. Obecnie wszystkie środki czystości znajdują się w pomieszczeniu dyżurnego – profosa i cudzoziemcy nie mają ich w pokojach. Cudzoziemcy do podpalania papierosów używają „służbowych” zapalniczek, które znajdują się w miejscach wydzielonych do palenia. Natomiast przybory do golenia są wydawane cudzoziemcowi na czas golenia, po ich zwróceniu przez cudzoziemca funkcjonariusz sprawdza, czy maszynka jest kompletna¹³.

¹³ Protokoły ustnych wyjaśnień, karty nr 68, 70-71, 73, 75, 77, 112-113, 133, fotografia depozytu środków czystości w dyżurce I piętra, karta 79, akta kontroli tom II

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, iż nie ma uregulowań prawnych, które wyszczególniają konkretne środki, mogące zagrażać życiu lub zdrowiu cudzoziemca w ośrodku. Dlatego też należy stwierdzić, że zakazanie przechowywania środków czystości w pokojach cudzoziemców stanowiło jedynie działanie prewencyjne, a realizację zadań w tym zakresie oceniono **pozytywnie**.

Na podstawie przeprowadzonej wrywkowej analizy wpisów w CBD SG SWK oraz zgromadzonej dokumentacji ustalono, iż służba dyżurna na I oddziale męskim ujawniła następujące przedmioty:

- w dniu 02.02.2016 r. w pokoju mieszkalnym nr 5 znaleziono porwane prześcieradło – na powyższe sporządzono notatkę służbową;
- w dniu 26.02.2016 r. - zaostrzony grzebień;
- w dniu 04.03.2016 r. w wyniku doraźnej kontroli pokoi mieszkalnych, w jednym z nich ujawniono telefon komórkowy Nokia E 61 -1. Właściciela telefonu nie ustalono¹⁴.

Należy stwierdzić, że służba dyżurna w kontrolowanym okresie dokonywała sprawdzeń pomieszczeń pod kątem wykrycia przedmiotów niedozwolonych lub niebezpiecznych w sposób prawidłowy. Przedmioty te są znajdowane i odbierane cudzoziemcom. Realizację zadań w tym zakresie oceniono **pozytywnie**.

3. Zabezpieczenie pomieszczenia lekarskiego oraz sposób wydawania i rozliczania leków w SOdC.

Kontroli poddano także procedury związane oraz zabezpieczeniem pomieszczenia numer 20, które jest wykorzystywane w strzeżonym ośrodku jako gabinet lekarski oraz z zabezpieczeniem przechowywanych tam leków.

Zgodnie z zapisami „Instrukcji Ochrony Obiektu Strzeżonego Ośrodka dla Cudzoziemców w Białymstoku” zatwierdzonej przez Komendanta Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej w dniu 7 lipca 2014 r. klucze od drzwi wejściowych, krat na klatkach schodowych, serwerowni i innych pomieszczeń usytuowanych na parterze budynku nr 5 oraz szafy, skarbicyka w pomieszczeniu kierownika zmiany, furtki, powinny być przechowywane u kierownika zmiany – dowódcy ochrony (rozdział XII pkt. 11 ppkt. 1). Klucze należy wydawać wyłącznie osobom upoważnionym do ich pobierania za pokwitowaniem w „Książce ewidencji kluczy” (rozdział XII pkt. 11 ppkt. 2). Zgodnie z przedmiotową instrukcją kierownik Sekcji Ochrony sporządza „Wykaz kluczy i osób upoważnionych do ich pobierania” (rozdział XII pkt. 11 ppkt. 3), na podstawie którego kierownicy zmian powinni wydawać klucze osobom upoważnionym do ich pobierania. Ponadto kierownik zmiany – dowódca ochrony przyjmując i wydając klucze ma obowiązek m.in. sprawdzenia czytelności pieczęci i prawidłowość zamknięcia zdawanych

¹⁴ Notatka służbowa, karty nr 213 – 221, kopia brudnopisu profosa oddziału męskiego I SOdC, karta 85,97, akta kontroli tom II

zarejestrowany zgodnie z obowiązującymi przepisami. Ustalono, że w pomieszczeniu profosa na stałe znajdował się jakiś środek przeciwbólowy (Apap, Paracetamol), który doraźnie podawał funkcjonariusz służby dyżurnej. W trakcie trwania kontroli leki bez recepty, w tym tabletki przeciwbólne, krople żołądkowe zostały zabrane z pomieszczenia profosa i obecnie są one przechowywane jedynie w gabinecie lekarskim, gdzie do godziny 21.30. wydaje je personel medyczny. Natomiast po tej godzinie leki bez recepty, po uprzedniej konsultacji telefonicznej z lekarzem, wydają kierownicy zmian¹⁶.

Powyższa kwestia stanowi **nieprawidłowość**. Należy stwierdzić, że przechowywanie leków przeciwbólowych w kilku miejscach jednocześnie, brak przeprowadzanych remanentów oraz brak ewidencji potwierdzającej fakt wydania leku właściwej osobie świadczyły o braku kontroli nad dystrybucją tych leków i niekontrolowanym dostępie do nich.

Za powstałe nieprawidłowości odpowiedzialny jest [redacted] [redacted] [redacted] Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej, [redacted] – [redacted], która zgodnie ze szczegółowym zakresem obowiązków i uprawnień kieruje działalnością leczniczą i profilaktyczną w Oddziale oraz jednostkach będących na jego zaopatrzeniu.

4. Ocena sposobu sprawowania nadzoru przez osoby funkcyjne:

Z analizy dokonanych zapisów w CBD SG SWK wynika, iż w okresie od 02.02.2016 r. do 12.03.2016 r. w Strzeżonym Ośrodku dla Cudzoziemców zostały przeprowadzone cztery kontrole pełnienia służby. Dwie kontrole przeprowadził Naczelnik Strzeżonego Ośrodka dla Cudzoziemców [redacted], również dwie kontrole przeprowadził Kierownik Sekcji Ochrony [redacted]. W tym miejscu nadmienić należy, iż **tylko jedna kontrola została przeprowadzona w porze nocnej w dniu 11.02.2016r. w godz. 04:15 - 07:15.** Pozostałe kontrole przeprowadzono podczas planowo pełnionej służby w Komendzie Oddziału¹⁷.

Stosownie do § 4 regulaminu Nr 2 KGSG kierownik komórki organizacyjnej - naczelnik SOdC odpowiada m.in. za organizowanie i nadzór nad właściwym pełnieniem służby przez funkcjonariuszy. Skuteczniejszą organizację i nadzór nad właściwym pełnieniem służby mogą zapewnić częstsze kontrole, prowadzone przede wszystkim w porach, w których najczęściej mają miejsce zdarzenia związane z łamaniem regulaminu ośrodka oraz zdarzenia związane z niewłaściwym pełnieniem obowiązków przez funkcjonariuszy. Niemniej jednak, w związku z brakiem uregulowań prawnych ściśle określających wymogi w zakresie pory oraz częstotliwości przeprowadzania ww. kontroli, kontrolowaną problematykę ocenia się **pozytywnie**.

¹⁶ Protokoły przyjęcia ustnych wyjaśnień, karty 68, 70-71, 77, 112-113, 148, akta kontroli tom II

¹⁷ Notatka służbowa, karty nr 213 – 221, akta kontroli tom II

5. Dodatkowe ustalenia kontroli:

Na I oddziale męskim SOdC funkcjonariusze pełnią służbę w pomieszczeniu służbowym profosa. Pomieszczenie to jest usytuowane tak, że zapewnia funkcjonariuszom pełniącym służbę kontrolę nad osobami przemieszczającymi się po korytarzu na I piętrze ośrodka oraz schodach prowadzących na I i II piętro. Jednakże z tego pomieszczenia na bieżąco nie ma wglądu do pomieszczeń ogólnodostępnych, co poprawiłoby w sposób zdecydowany jakość sprawowanego nadzoru na I oddziale męskim zarówno w zakresie jakości pełnionej służby, jak też zachowań poszczególnych cudzoziemców.

IV. Wnioski/zalecenia:

Naczelnik Wydziału – Kierownik Strzeżonego Ośrodka dla Cudzoziemców:

1. Reagować zdecydowanie w przypadkach stwierdzenia naruszenia obowiązujących przepisów przez cudzoziemców umieszczonych w ośrodku.
2. W trakcie odpraw do służby na bieżąco informować funkcjonariuszy o wszelkiego rodzaju zdarzeniach i informacjach o osadzonych cudzoziemcach, mogących mieć wpływ na przebieg pełnienia służby.
3. Zintensyfikować ilość kontroli przeprowadzanych przez osoby funkcyjne, w szczególności w godzinach wieczornych oraz nocnych.
4. Uregulować kwestię zabezpieczenia i dostępu do szaf, w których przechowywane są leki.
5. Przydzielić wszystkim pracownikom personelu medycznego indywidualne referentki.
6. Upoważnić do pobierania kluczy do szaf z lekami wyłącznie osoby, którym dostęp niezbędny jest do realizacji zadań służbowych.
7. Na bieżąco prowadzić „Wykaz kluczy i osób upoważnionych do ich pobierania”.
8. Wprowadzić ewidencję wydawania leków bez recepty.
10. Zintensyfikować szkolenia z zakresu przepisów dotyczących funkcjonowania SOdC.

V. Informację o wykonaniu zaleceń lub wykorzystaniu wniosków, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia należy przedłożyć zarządzającemu kontrolę w terminie do 01.10.2016r. za pośrednictwem Naczelnika Wydziału Kontroli Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej.

VI. Kierownik podmiotu kontrolowanego w terminie 2 dni roboczych od dnia otrzymania sprawozdania ma prawo przedstawić do niego stanowisko, nie wstrzymuje to realizacji zaleceń i wniosków z kontroli.

VII. Fakt przeprowadzenia kontroli odnotowano w książce kontroli Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej, prowadzonej wg rejestru teczek nr 654/02, karta 27, pozycja 3.

VII. Sprawozdanie sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przeznaczony jest dla kierownika podmiotu kontrolowanego i dostarczany za potwierdzeniem odbioru.

pprk SG Grzegorz BIZIUK

Wykonano w 2 egz.

Egz. nr 1 – Naczelnik Wydziału – Kierownik SODC

Egz. nr 2 – ad acta.

Wykonał : zespół kontrolny, 6645191

Dnia 18.07.2016r.

